

Образ великого

Чайка Дніпрова

Спало блакитне нерушене море під небом блакитним ясним.

Сонце його цілувало, скелі над ним золотило, не зграбні яри проміж скель запинало синястим серпанком.

Велетень-море тільки край берега дихало тихо-претихо.

Враз на крайнебі з'явилася хмарка: така невелика, мізерна, немовби клубок або жмут немитої білої вовни.

Злякано вітер пурхнув по землі й поверх моря, звістку кругом даючи про ненависний шквал.

З жахом метнулось гілля, трава полохливо припала додолу, вихри закружляли, побігли шляхом.

Море ж все спить собі: тихо-сумирно зітхають широкії груди.

Вітер, побачивши дивний той спокій, ліг і собі спочивати. Вихри легкодухі геть розлетілись, не знаць, де й поділись.

Сторожко трави чуби підіймають, ущухле гілля коливається сонно, одна лиш осика, пройнята страшним предчуттям, тремтить од верха до коріння.

Тиша на березі, тиша й на морі.

А сонце, збентежене сонце, зблякло зовсім на виду і сполохано дивиться, як на крайнебі шириться-дметься зловісна хмара, крила брудні розгорта, наміряється світ весь зажерти.

Зблідла й земля з переляку: фарби принадні злиняли, суворо наїжились скелі, яри, наче змії, до моря повзуть.

Море ж і досі байдуже спросоння тихо белькоче лиш в дрібній жорстві.

Хижая хмара росте і чорніє, ось висилає на море конницю бистру свою: кинулись раптом невидимі коні, склисту поверхню плямлять широкі копита.

Та й ті не збудили сплячого бігом своїм.

Пробігли. За ними летять сурмачі: завили, заскиглили, в бас загули.

Сполоханий гомін повнить дерева.

Свищать, гудуть та голосять снасті та щогли, розпачливо б'ються об їх паруси, лопотять, прискоряючи ходу; прова, як меч, розсікає зеленую хвилю, білі бугри позад корми киплять.

Все, що живе, поспіша заховатись, притулку шукає в безладді; і птиця, і звір, і сполохана риба. Над морем чайки лиш кигичуть, на березі ж тільки жінота рибальська з жахом та лементом дивиться в море.

Море зневажене: міниться, морщиться, грізно чорніє, хоча нерухоме і досі.

Чимдужче роздулася напасниця-хмара, роззявила хижую пащу і сонце зовсім проковтнула.

Померк, мов закурений димом, весь світ навкруги.

Не витримав велетень гнівний.

Вдовж берегу смуга руда клекотить, коси та банки запінилися рясно, в каміннях прокинувся бурун голосний, плигає на скелі скажено.

Одна глибина ще глуха та спокійна.

Впала на море люта хмара, шквалом черкнула довкола лиш оком сягнеш.

Не стерпіло море наруги: здулося горами, як звір, заревло, побіліло і, дике, нестримне та дуже, – кинулось в бійку смертельну.

Лукава, на збитки збудивши могутнє, не вдержалась в чесному бої: як раптом налинула бог знає звідки, так раптом і зникла у безвість.

А море лютує! а море клекоче! недурно ж збудили, недурно розгнівали вільне!

Увільнене сонце знов сяє велично і шле золоті тихомірні привіти на землю й на море.

Земля усміхається, радо приймає ту ласку і вся рум'яніє в західному сьйві.

А море сердите гордує тим даром: і золото дробить-шпурляє, і чорного кольору ще не змінило, хоч видимо зморене в бої: помалу спадають перлисті гребні, сичить розтаючая піна і стеле мережки по хвилях, бурун вже не скаче на скелі, лиш б'ється об їх. Влягається смуга руда прибережна, а коси та банки уже й задрімали.

Одна глибина невгаває: важко відсапують втомлені груди, грізні прокльони ще й досі ідуть.

Сонечко сіло. Туман закурився. Ніч присипляє всі рухи земні.

Його лиш приспати не може: рухливе та гнівне, когось доганя-поспішає та дихає важко.

Ось місяць вже, срібний та круглий, вирнув з-за скелі і став серед неба і килим парчевий розкинув по хвилях.

Усе невгаває розлючене море: чорними смугам мертвого зибу рве та гойдає сріблястий шляшок.

Розтала вже піна, розгладились зморшки на темнім обличчю морському, а там в глибині все колотиться гнівнеє серце, хвилюють натруджені груди.

Усіх вколисала відрадниця-нічка, усе заціміло, заснуло...

Уранці, умите росю, з-за гір осміхнулося сонце, і зайчики жвавi кругом застрибали по хвилях, засяяв злотистий пісок, на піску заюрили морські кузки, мошка над водою повисла, вискакує риба з води. Все сяє, сміється, рає...

А море і сном не втишило гніву, і досі його не забуло; склиста поверхня вгинається довгими смугами мертвого зибу та свідчить, що завше глибоке не швидко на гнів піддається, не швидко й забуде образу.